

МЕДИЧНА
КАДЕМІЯ

№ 4 (357)

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ

25 лютого 2014 року

ЗУСТРІЧ

СТУДЕНТИ
ТА ГІМНАЗИСТИ –
ПРО ЗДОРОВИЙ
СПОСІБ ЖИТТЯ

Науково-пізнавальну зустріч студенти – члени гуртка «Терполянин» з учнями Української гімназії ім. І. Франка в Тернополі приурочили до 160-річчя від дня народження академіка Івана Яковича Горбачевського.

Метою зустрічі було прагнення студентів донести до учнів національно-культурні цінності та «здоров'я зберігаючі технології». Проблема збереження та цілеспрямованого формування здоров'я дітей та молоді в сучасних умовах надзвичайно важлива й актуальна.

З вітальним словом виступив заступник голови Тернопільської міської ради Леонід Бицюра. Він мовив про план заходів міської ради задля поширення культури здорового способу життя.

Студенти радували милозвучними піснями учнів Української гімназії ім. І. Франка. Зокрема, вразила всіх присутніх вокальними здібностями Віта Васильчук – студентка першого курсу медичного факультету.

Своїми пропозиціями щодо підтримки та покращення здоров'я поділилася директор товариства «Румед-Т» Ружена Волянська.

Зацікавила старшокласників наукова доповідь Олі Кипибіди, студентки медичного факультету, про відповідальність молоді людини за власне здоров'я.

Присутні бурхливо підтримували студентів з Африки, які під керівництвом викладача кафедри філософії та суспільних дисциплін Тараса Богдановича Кадобного розповіли про культуру, про те, як ведуть здоровий спосіб життя їхні співвітчизники.

Анна Кузишен прочитала власний вірш «Здоров'я».

**Олександр ПОМАЗАН,
Ольга КИПИБІДА,
члени студентського гуртка
«Терполянин»**

Ольга КАЧАН – студентка 3 курсу медичного факультету

Стор. 7

ВІДМІННИКИ НАВЧАННЯ

У НОМЕРІ

Стор. 2

«ДВА ТИЖНІ У
ВРОЦЛАВІ ПРОЛЕТІЛИ
ШВИДКО, АЛЕ МИ
ВСТИГЛИ ПОЧЕРПНУТИ
БАГАТО КОРИСНОГО ТА
ЦІКАВОГО»

З 9 до 27 січня студенти стоматологічного факультету Оксана Кіндрацька, Вікторія Єгорова, Михайло Фалінський, Віталій Фесик, Андрій Пікула та Андрій Баліцький пройшли виробничу практику у Вроцлавському медичному університеті (Польща). Для поїздки відібрали шість кращих студентів старших курсів. Основний критерій відбору – високий рейтинг студента та знання іноземної мови.

Стор. 8

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАЛЕЖНОГО РІВНЯ
ПРАВОВОЇ РОБОТИ В
УНІВЕРСИТЕТІ –
ОСНОВНЕ ЗАВДАННЯ
ЮРИДИЧНОГО ВІДДІЛУ

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 26.11.2008р. № 1040 «Про затвердження Загального положення про юридичну службу

міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади, державного підприємства, установи, організації», 2009 року наказом ректора, члена-кореспондента НАМН України, професора Леоніда Якимовича Ковальчука затверджено Положення про юридичний відділ в Тернопільському державному медичному університеті ім. І.Я. Горбачевського та утворено юридичний відділ.

ДО ВІДОМА

Ректорам (директорам) ВНЗ I-IV р.а.
ПРО ВІДКРИТИЙ
КОНКУРС

Польсько-американський фонд Свободи та фонд «Освіта для демократії» (для кандидатів з України, Білорусі, Росії, Молдови, Грузії, Вірменії, Азербайджану та Казахстану) оголошує відкритий конкурс на здобуття стипендій імені Лейна Кіркланда 2014/2015 навчального року.

Програма конкурсу передбачає двосестрове навчання у вищих навчальних закладах Польщі та дво-чотиритижневе

професійне стажування у державних або приватних установах та організаціях.

У конкурсі можуть брати участь викладачі ВНЗ, віком до 35 років (або в обґрунтованих випадках – до 40), які володіють польською або англійською мовами (за умови обрання кандидатами конкретних навчальних курсів, що читимуть англійською, достатнім вважатиметься пасивне знання польської мови), з дворічним професійним досвідом.

Галузі спеціалізації: економіка та менеджмент; адміністрування/менеджмент (бізнес, НУО, культура, охорона навколишнього середовища, охорона здоро-

в'я); державне управління; право; суспільні науки (соціальна психологія, соціологія); політологія та міжнародні відносини; політика розвитку та гуманітарна допомога.

Кінцевий термін подання заявок – 1 березня 2014 року.

Детальна інформація про програму, вимоги до оформлення заявок на участь у конкурсі та процедура їх подання на сайті: <http://www.kirkland.edu.pl>

Директор департаменту освіти та науки обласної державної адміністрації
Іван ЗАПОРОЖАН

«ДВА ТИЖНІ У ВРОЦЛАВІ ПРОЛЕТІЛИ ШВИДКО, АЛЕ МИ ВСТИГЛИ ПОЧЕРПНУТИ БАГАТО КОРИСНОГО ТА ЦІКАВОГО»

З 9 до 27 січня студенти стоматологічного факультету Оксана Кіндрацька, Вікторія Єгорова, Михайло Фалінський, Віталій Фесик, Андрій Пікула та Андрій Баліцький пройшли виробничу практику у Вроцлавському медичному університеті (Польща). Для поїздки відібрали шість кращих студентів старших курсів. Основний критерій відбору – високий рейтинг студента та знання іноземної мови.

Вроцлавський медичний університет – один з найстаріших університетів Центральної та Східної Європи, який подарував світові 9 нобелівських лауреатів у сфері фізики, літератури, хімії та медицини. Студенти поринули у сиву історію одного з найбільших міст Польщі з прекрасними історичними пам'ятками всіх епох, відвідали будівлю Вроцлавського університету у стилі бароко, а також Університетський костел з прекрасними фресками.

Після приїзду студенти поділилися своїми враженнями щодо практики у Вроцлавському медичному університеті. Михайло Фалінський зазначив, що їм випала надзвичайна можливість підвищити професійні навички та знання в рамках цієї виробничої практики, за що він висловлює велику вдячність адміністрації університету на чолі з ректором Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського, чле-

(Зліва направо): студенти ТДМУ Андрій ПІКУЛА, Оксана КІНДРАЦЬКА, Костянтин СЛОВЕЦЬКИЙ, викладач з хірургічної стоматології, Віталій ФЕСИК, Вікторія ЄГОРОВА

ном-кореспондентом НАМН України, професором Л.Я. Ковальчуком.

Вікторія Єгорова поділилася своїми враженнями про першу зустріч з безпосереднім коорди-

Викладач з ортопедичної стоматології Міхал БЯЛИЙ та Вікторія ЄГОРОВА, студентка ТДМУ

натором, професором Войцехом Баргом: «Професор Барг провів невеличку екскурсію Вроцлавським медичним університетом, познайомив нас з лікарями-стоматологами, з якими працювали протягом виробничої практики. Також ми успішно пройшли тестування на володіння та розуміння медичної термінології польською та англійською мовами».

Андрій Пікула зазначив, що польські наставники не лише дозволяли, але й заохочували студентів брати участь в оперативних втручаннях. «Викладачі, які були кураторами нашої практики, терпляче допомагали пізнати непрості істини хірургічної стоматології та з розумінням допомагали нам застосовувати свої знання на заняттях-практикумах. Серед цікавих операцій ми були присутні та асистували на таких:

видалення шваноми в ретробульбарній ділянці, видалення остеоми, що проросла в лобну пазуху, встановлення та фіксація дітейнерів та твердому піднебінні та інші. До того ж було цікаво звернути увагу на рівень оснащення операційних, роботу анестезіологів та гідне матеріальне забезпечення» – каже Андрій.

«Ми були здивовані гостинною зустріччю Вроцлавського студентського містечка. До нас дуже приязно, по-дружньому ставилися й наші керівники, й весь персонал клініки, які з радістю пояснювали під час усіх операцій та відповідали на всі запитання, що виникали під

час проходження практики. А наші колеги, студенти Вроцлавського університету, з якими познайомилися на літніх школах, із задоволенням зорганізували нам екскурсії видатними місцями Вроцлава, – ділиться враженнями студентка Оксана

Кіндрацька. – Велика вдячність п. Марті, яка була нашим провідником не лише в лабіринтах Вроцлавського університету, але й у затишних куточках Вроцлава».

Віталія Фесика вразили масштаби лікарні та оснащення академічного клінічного шпиталю на вул. Боровській, Стоматологічного центру на вул. Краківській, де проходила виробнича практика. «Ми ще й досі під враженням від екскурсії медичним університетом, де кожне робоче місце студента обладнане фантомом. Це дає можливість щоденному застосуванню знань через практичні навички. Два тижні у Польщі минули швидко, але ми раді, що змогли за цей час взяти стільки корисного й цікавого на майбутнє, а спогади та фото про поїздки завжди будуть з нами», – сказав Віталій.

Андрій Баліцький каже, що можна довго розповідати про свої враження від практики у Вроцлавському медичному університеті, але краще хоча б один раз відвідати цей ВНЗ, побачити новітні інноваційні технології в галузі стоматології та відчути, хто такий лікар-стоматолог європейського рівня.

«Попереду в нас ще багато цікавих і плідних днів, які обіцяють нам нові відкриття та великий життєвий досвід, проте маленьку частинку знань ми почерпнули за ці дні» – ділиться він думками.

Принагідно зазначити, що проф. Войцех Барг та його колеги, які працювали з нашими студентами-стоматологами, залишилися дуже задоволені ними, звернули увагу на високу мотивацію студентів у набутті нового досвіду, прагнення до професійного розвитку, аналітичні здібності, високу дисциплінованість, комунікабельність і вміння працювати в команді, безконфліктність, точність і креативність, високу особисту культуру.

Відділ виробничої практики

ОБ'ЄКТИВ

Оксана БІЛА, студентка стоматологічного факультету (ліворуч); Нур Абрахім Хасан, студент фармацевтаулету (праворуч)

Фото Павла БАЛЮХА

Редактор **Г. ШИБАЛИНЧУК**
Творчий колектив: **Л. ЛУКАЩУК, О. БУСЬКА, П. БАЛЮХ**
Комп'ютерний набір і верстка: **Р. ГУМЕНЮК**

Адреса редакції: 46001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1, тел. **52-80-09; 43-49-56**
E-mail hazeta.univer@gmail.com

Засновники: Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського, головне управління охорони здоров'я облдержадміністрації

Видавець: Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського
Індекс **23292**

За точність викладених фактів відповідає автор. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Реєстраційне свідоцтво ТР № 300 від 19.12.2000 видане управлінням у справах преси та інформації облдержадміністрації

Газета виходить двічі на місяць українською мовою. Обсяг – 2 друк. арк. Наклад – 2000 прим. Замовлення № 168

Газету набрано, зверстано, віддруковано у Тернопільському державному університеті імені І.Я. Горбачевського, 46001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1.

ОРЕСТ БЕРЕЗОВСЬКИЙ: «ПЕРЕДУСІМ Я ЛІКАР. ЦЕ МОЄ ГОЛОВНЕ ПОКЛИКАННЯ»

У травматолога-ортопеда Ореста Івановича Березовського понад п'ятдесят років лікарського стажу. Його називають своїм рятівником сотні людей, яких Орест Іванович оперував, чії роздроблені руки-ноги збирав, було, по кісточках, рятуючи навіть пацієнтів з безнадійними прогнозами. Якщо ж до сотень врятованих від смерті чи інвалідності додати їх рідних і близьких, то людей, які благословляють його ім'я, буде ще більше. Тисячі...

Нині доцент кафедри травматології та ортопедії ТДМУ Орест Березовський передає свій величезний професійний досвід студентам-медикам. І пише книги. Орест Іванович — автор двох монографій з проблем травматології та ортопедії і десяти романів. Перший з них — «Інтернаймичка» — побачив світ 2004 року і з того часу його вже чотири рази перевидавали. Визнання читачів здобули й такі книги: «Європа-центр», «Рожевий дурман», «Заплутані крила», «Кожному своє», «Страх як норма», «Фальшиві зорі». Торік у Тернопільському видавництві «Підручники та посібники» вийшли друком спогади Ореста Березовського «У лабіринтах медицини або 50 років лікарської практики». Це щира й відверта розповідь про цікаві випадки з медичної практики, про операції, які пам'ятає до дрібниць, про людей, яких зустрів на своєму життєвому шляху. Кожен епізод — як зарубка в пам'яті, а загалом таких епізодів в книзі понад двісті.

— Оресте Івановичу, письменницьке перо ви тримаєте так само професійно й впевнено, як і скальпель. Але присвятили себе медицині. Що вплинуло на ваш життєвий вибір?

— Насамперед, мабуть, добрі настанови моїх рідних. У маминих казках гарні люди оживали завдяки лікарям-чарівникам. А мій дідусь Михайло з 1914 до 1920 року воював на різних фронтах і навчився надавати першу медичну допомогу пораненим. Коли з нашим сусідом трапилося нещастя — в його руках вибухнула міна — я допомагав дідусеві рятувати чоловіка. Були й інші події, що схилили мене до хірургії і, зокрема, до травматології, і які я описую у своїй книзі спогадів.

— Народилися ви...

— ... в селі Грабовець Тернопільського району. 1957 року закінчив з медаллю середню школу в сусідньому Баворові, 1963 року — Тернопільський медичний інститут. Два роки працював хірургом у Козлівській районній лікарні. Відтак треба було виконати свій військовий обов'язок. Армія в Радянському Союзі була величезною, щоб укомплектувати її, в мирний час брали на примітивну, як солдатський казанок, чинну службу людей з вищою, у тому числі й з медичною освітою. Прикро було залишати дружину з маленькою донькою, улюблену роботу, але довелося. Служив, як усі: «через день

— «под ремень», через два — на кухню...», і лише згодом мене перевели на так звану «медичну посаду» — фельдшером. Попри вищу медичну освіту й спеціалізацію з хірургії, лікарем в армії бути не міг, бо не мав офіцерського звання. Хоча на одноманітність військової медичної служби нарікати не було підстав, бо траплялося різне. Серед трагічних пригод найбільше вразила спроба самогубства солдата, який, не витерпівши знущань батальйонного замполіта, вистрілював собі в груди. На щастя, куля пройшла в сантиметрі від серця, тож після операції, що завершилася перев'язкою ушкоджених судин та інтенсивних переливань крові, пацієнт одужав. Пізніше свою службу в Радянській Армії я описав в книзі «Рожевий дурман».

1966 року, демобілізувавшись, вступив до аспірантури Тернопільського медуніверситету. 1970-го року захистив кандидатську дисертацію на тему «Зміни в малому колі кровообігу після резекції легень». Захист відбувся в тодішньому Ленінграді, в медінституті ім. І.П. Павлова. Мій науковий керівник, завідувач кафедри оперативної хірургії і топографічної анатомії, професор Г.О. Русанов казав, що зібраного матеріалу вистачить і для написання докторської, тож радив не зволікати, але мене більше цікавила практична хірургія та травматологія. 1970-1972 року працював лікарем-хірургом першої міської лікарні Тернополя, з 1972 до 2009 року — асистент, згодом доцент кафедри травматології, ортопедії та військово-польової хірургії, з 2009-го — доцент кафедри анатомії людини ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського.

— Ви були знайомі з академіком, славетним кардіохірургом Миколою Амосовим. Розкажіть, будь ласка, про свою зустріч з ним.

— Свого часу Микола Михайлович написав позитивний відгук про мою дисертацію, а перед тим ми мали розмову в інституті, який він очолював. Вдячний долі за це знайомство. Для мене, який з благословення та за підтримки професора Г.О. Русанова наважився на наукове дослідження в галузі торакальної хірургії, прізвище Амосов було своєрідним знаменом на професійному шляху. Потім мав щастя бути присутнім на операції, яку виконували на зупиненому, чи, як ще кажуть, сухому серці, коли замість серця діяв апарат штучного кровообігу. Амосов, якого ще за життя світ визнав великим хірургом, був цілковито екіпірований на негайну участь в операції, яку успішно

виконував його молодший колега — випускник ТДМУ, нині професор Леонід Ситар. Пізніше, перебуваючи на різноманітних курсах та лікарських зібраннях у Києві, я ще не раз мав змогу бачити та чути академіка Амосова — унікального вченого й філософа, принципового прибічника незалежності України.

— Травматологію називають матір'ю хірургії. Які травми нині найпоширеніші?

— Побутові. А найстрашніші — в ДТП. Коли починав працювати, ДТП рідко траплялися, зараз, на жаль, навпаки.

— Скільки операцій зробили за 50 років лікарської практики?

— Ніколи не рахував. У книжці «В лабіринтах медицини» описав найбільш екстремальні, унікальні випадки. А скільки їх було... Яке це має значення? І чи варто про це пам'ятати? Операції — реальна буденна хірургічна праця. Вони різні, але дріб'язкових серед них не буває. Хоча на мою долю випадали, як правило, особливо складні. Як і інші кваліфіковані травматологи-ортопеди, виїжджав і вилітав у райони рятувати травмованих людей.

— Чи правда, що душі лікарів, насамперед хірургічного профілю, з часом черствіють або звикають до чужих страждань?

— За п'ятдесят років лікарської практики такого не зауважив. Навпаки, дедалі більше переконуюся, що недаремно ще в дуже далекому минулому лікарським символом вважали запалену свічку й вислів: «Служачи іншим — згораю». Є чимало такого, про що й досі згадувати важко. Приміром, під час обходу разом із завідувачем опікового відділення, а нині професором В.В. Бігуняком ми підійшли до ліжка чотирирічного хлопчика. Тридцять відсотків його тіла зазнало глибокого опіку. Для порятунку хлопчика було зроблено все можливе та неможливе,

проте він згасав. Хоча залишався при свідомості. Я присів на стілець біля його ліжечка, прослуховуючи дитячий животик, і раптом майлий, дивлячись мені у вічі, запитав: «Вуйцьо, я помру?» «Та що ти таке кажеш...», — заперечив я. «Ні, я знаю, що я помру і мене закопають в землю». Того, що далі могла сказати нещасна дитина, ніхто з нас слухати вже не міг. Вибігли з палати, тамуючи сльози. Звикнути до такого неможливо.

— Дітей лікувати важче, ніж дорослих?

— У Козлові мені довелося видаляти апендицит п'ятирічному Петрикові. Тоді ще не було обласної дитячої лікарні, де нині рятують таких пацієнтів. І загалом дитячої ортопедії та травматології як напрямку медицини не було. Лише згодом ситуація змінилася. Колишнього обласного дитячого ортопеда Ігоря Радчука, однокурсника та колегу, завжди вважав кращим за себе спеціалістом, бо він з дітьми працював. Це дуже складно, дуже важко та відповідально. Дорослому теж співчуваєш і страждаєш разом з ним, але страждання дитини бачити встократ важче. А Ігор був ідеальним лікарем. На жаль, торік він помер.

— Тепер ви викладаєте студентам анатомію людини. Консультуєте хворих. А що робите у вільний час?

— Пишу книги. Це робота займає багато часу. Відпочиваю ж на дачі. Праця на свіжому повітрі корисна для здоров'я. Телевізор майже не дивлюся. Не люблю, коли показують всілякі вбивства, особливо криваві. Мабуть, тому, що багато крові бачив у реальному житті, коли людей у лікарню привозили після ДТП, аварії на виробництві. І треба було діяти швидко, щоб їх врятувати. На екрані криваві сцени дивитися неприємно. Я б узагалі заборонив показувати таке по телевізору.

— Назва вашої першої книги «Інтернаймичка» мовить сама за себе. В ній йдеться про одну з найдраматичніших проблем нашого часу — заробітчанство українських жінок за кордоном.

— У моєму рідному селі Грабівці на заробітки виїхала третина жінок. Тернопільщина ж за темпами еміграції посідає перше місце в Україні. Матері виїжджають, як вони вважають, заради благополуччя своїх дітей — освіти, квартири, машини. І прирікають їх на сирітство. Сім'ї розпадаються. Нікого не осуджую, лише показую, якою ціною зароблено ці гроші і що при цьому втрачено.

— Професор, заслужений діяч мистецтв Олег Герман у передмові до «Інтернаймички» написав: «Мабуть, уперше на широкому літературному полотні так безжально оголено драматизм новітньої хвилі поневолення українства». І ще... «Роман не залишає нікого байдужим, бо є правдивою, як саме життя, драмою людських

доль». Дуже влучно сказано. А обласна письменницька організація одностайно підтримала ваш вступ до Національної спілки письменників України.

— З того часу минуло понад два роки. Офіційно про те, що став членом Спілки, стало відомо лише торік у жовтні.

— Зараз багато розмов точиться навколо реформ у медицині. І вони назріли-таки. Бо нині Україна за рівнем смертності — поруч з країнами третього світу.

— Якщо нема страхової медицини, все решта — бутафорія. А в Україні за 22 роки не зроблено, по суті, нічого для запровадження страхової медицини. До війни в Микулинцях, Терехівці й Струсові лікарем був брат Йосипа Сліпого, який запровадив так звану касу хворих і куди кожен вносив невелику суму на випадок хвороби. Мені розповідала про це його донька, Ольга Сліпа, з якою я був знайомий. Тобто вже тоді діяла система, за якої людині, що потрапила в лікарню, не треба було платити, бо вона мала своєрідну страховку. Нині ж страхової медицини запровадили в усьому світі. Є різні форми її, різні варіанти. Яким вона має бути в Україні? На жаль, не визначено досі. Обмежуються напівзаходами. Приміром, закупили понад тисячу автомобілів «швидкої допомоги». А родичі пацієнтів, яких треба вивести зі стану шоку, змушені, як і раніше, бігати аптеками, шукаючи потрібні розчини, і купувати їх за власні кошти. Так не повинно бути. Основні засоби для реанімації, введення з шоку лікарня має отримувати стільки, скільки потрібно й страхова медицина цьому посприятиме.

— Одна з ваших монографій називається «Остеосинтез шийки стегна». Нині такою грошом є ця проблема?

— Хворі з переломом шийки стегнової кістки потребують оперативного втручання. Переважно це люди похилого віку, соціально незахищені. Придбати дорогі ендопротези кульшового суглоба більшість з них не має змоги. Та що там протези... Металічний стержень для фіксації переломів раніше коштував сім гривень, зараз — майже тисячу. Їх же потрібно два. І така травма зустрічається досить часто, тож до суто медичних долучаються й соціальні проблеми.

— На завершення — трохи про особисте життя.

— Дружина працювала медсестрою, нині на пенсії. Вирости діти, в них вже власні сім'ї. Маю восьмеро чудових онуків.

— Ви стали лауреатом конкурсу «Людина року-2013» на Тернопільщині. Хай і надалі плідною та успішною буде ваша праця. Щастя вам і здоров'я!

Лідія ХМІЛЯР,
Павло БАЛЮХ (фото)

ЧОГО НЕ ВДІЄШ ЗАРАДИ КОХАННЯ

В актовій залі університету відбулося особливе шоу «Ми зможемо», присвячене Дню Святого Валентина. Чарівні ведучі Роман Балич та Аня Чикита теплими словами привітали присутніх із святом та запросили разом насолодитися чудовим шоу. Надалі перед кожним конкурсом вони інтригували зал короткими відеороликами з правилами конкурсів.

Ведучі розповіли короткі умови шоу та запросили чотири закохані пари. Отже, за перемогу мали змогу боротися: пара №1 – Василь Бугель та Ольга Николін, №2 – Назар Вовдзя і Софія Бедзісь, №3 – Олександр Мудрик та Вікторія Альяна та №4 – Володимир Пруський та Інна Борисюк. Протягом усього вечора учасники виконували найрізноманітніші завдання, демонстрували глядачам свої знання та вміння. Оцінювало ж їхнє старання авторитетне журі: Кульчицький Віталій Йосипович (голова журі), Яремчук Ольга Зеновіїв-

У перерві між конкурсами подарували нам ще більше хороших вражень наші юні таланти. Ярина Турко вже з першої ноти зачарувала зал сильним виконанням пісні «Відболіло». Надзвичайно щирий дует у складі Тетяни Івасенко та Михайла Дум-

орігiнально зобразивши назву «Кавказька полонянка».

Наступним на сцену вийшов уже знайомий нам рок-гурт «Hearts therapy» в складі Олександра Верховського (гітара), Теодора Яника (ударні), Мар'яна Когути (гітара), Тараса Яриць-

також кліп «Анестезія. Початок» про своє створення. З'ясувалося, що саме 13 лютого ця команда святкувала першу річницю свого дебюту. Тому, сповнений позитиву, зал палкими оплесками привітав всіх учасників «Анестезії» з першим, але таким весе-

«Едельвейс» та для всі матерів, в унісон з цілим залом, подякував, заспівавши «Рідна мати моя».

На такій ноті журі оголосило наступні результати шоу. Продовжувати боротьбу випала змога парам №1 та №4, а пара №2, Софія та Назар, на жаль, набравши найменшу кількість

фішок, покинула змагання.

Після чарівної пісні у виконанні Юлії Федько ведучі оголосили про останній конкурс, а відтак і фінал шоу.

Конкурс був особливим. Протягом п'яти хвилин хлопці повинні були за допомогою кількох метрів червоної тканини, степлеру та скотчу зробити справжній витвір мистецтва, створивши на своїх дівчатах оригінальні сукні з цих матеріалів. Боротьба була дуже серйозною. Доки хлопці руками творили шедеври,

публіка дивувалася їх креативності. Все-таки студенти-медики – універсальні бійці. За потреби можуть трансформуватися у майстра будь-якої професії.

Останнє завдання було виконано. І доки судді підбивали підсумки, подарував глядачам ще краплинку драйву рок-гурт «Primavera» у складі: Ігор Телішко (бас-гітара), Андрій Кривий (ударні), Юрій Ваврін (соло-гітара), Роман Тригуб (ритм-гітара) та солістка Зоряна Сабат.

І ось підбиття підсумків. Оголосити результати шоу вийшов голова журі Віталій Йосипович Кульчицький. Друге місце здобула пара №1, Василь та Оля. Переможцями ж стала пара №4 Володимир та Інна, за що отримали у дарунок два флаєри на паті та романтичну вечерю в ресторані.

Вечір пробіг дуже цікаво та емоційно. На завершення ведучі подякували присутнім за щирий прийом і, як годиться в день закоханих, побажали взаємного та вічного кохання. Глядачі ж

водночас теплими оплесками подякували організаторам Богданові Куліковському, Тарасові Яцунському, Ані Чикиті та Олександрові Шевчуку за багато приємних вражень. Окрема подяка відеоператору Олександрові Шевчуку, звукооператору Тарасові Ярицькому та фотографу Юліані Грубар, яка також була оператором усіх відеосюжетів.

Любов – найпрекрасніше та найсвітліше почуття, яке може мати людина. Хочемо побажати вам відчувати лише яскраві та ніжні емоції разом з вашими єдиними та неповторними коханими. Величезної любові вам, взаєморозуміння та щастя! Кохайте та будьте коханими!

**Тетяна ІВАНІЦЬКА,
студентка першого курсу
медичного факультету**

нича одразу зачарував усіх глядачів пісню «Ніжно». Танцювальна композиція під пісню «Maybe I, maybe you» у виконанні Надії Собчук та Юрія Гури-

кого (бас-гітара) та солістки Мар'яни Палихати з пісню «It's my life». Хорошу та якісну рок-музику публіка, звичайно, зустріла шаленими оплесками.

лим і продуктивним роком існування.

Наступні конкурси вкотре продемонстрували силу наших чоловіків, коли вони впералися із завданням на присідання з коханою на руках. Вразила спритність дівчат, що за 3 секунди в жіночій сумочці, легенди про яку такі ж космічні, як її внутрішній простір, знаходили маленький ключ. Всі захоплено спостерігали, як хлопець, відкинувши всі закони фізики, все-таки подолав гравітацію й пройшовся на високих жіночих туплях 35 метрів, а дівчина просто вправно зав'язала таку, здавалося б, хитромудру чоловічу краватку.

Поміж завданнями потішили глядачів прекрасними голосами Людмила Папінко з неймовірно ніжною пісню та Наталя Довбенко, виконавши «Не питай мене» з чудовим хореографічним супроводом від Оксани Перебийнос та

Подальші конкурси, що чекали на учасників видовища, не дали глядачам просто спостерігати за ходом дій, тому весь зал весело та завзято намагався згадати назви серіалів, що зображувались на екрані та відгадувати марки автомобілів. Напевно, ніхто від себе не сподівався такої обізнаності у цих напрямках.

Після шостого конкурсу, за правилами дійства, нас повинна була покинути одна пара. За підсумками журі, з найменшою кількістю фішок втратила можливість боротися за головний приз пара №3 – Сашка та Вікторії. Ми попрощалися з цими учасниками й продовжили програму.

Відтак на сцену вийшли незмінні улюбленці публіки – команда КВН «Анестезія». Продемонстрували глядачам кілька комедійних сцен, мініатюр, а

Володимира Вархоли, який додав особливої елегантності виступу.

Привітати студентів з днем закоханих прийшли й викладачі. Так, доцент кафедри хірургії №1 Юрій Михайлович Футуйма із щирими побажаннями заспівав пісню «Красива», виконав у подарунок прем'єрну композицію

на, Олещук Олександра Михайлівна та Куліцька Марія Іванівна.

Веселі емоції переповнювали, коли всі спостерігати, як протягом перших конкурсів дівчина намагалася показати свої знання будівельних інструментів, а хлопець – у складових домашнього борщу. Відтак парубок завзято пришивав гудзики, а дівчина тендітними ручками прасувала медичний халат. І все заради того, аби просунути хоча б на кілька кроків свою пару ближче до перемоги.

додала ще більшого шарму цьому вечору.

Після цієї частини шоу між глядачами оголосили конкурс з розіграшем двох флаєрів на MedicalParty в клубі «Омега». На сцені чотирьом студентам, що зголосилися брати участь, ставили одне завдання: жестами та мімікою, без жодних слів показати найменування свого улюбленого фільму. Найголовнішим суддею при цьому ставав зал. Перемогу здобув третьокурсник Михайло Климковецький, дуже

ЧУДОВИЙ ЛІКАР, ГАРНИЙ УЧИТЕЛЬ, ТАЛАНОВИТИЙ НАУКОВЕЦЬ

1 березня виповнюється 60 років деканові стоматологічного факультету, завідувачу кафедри хірургічної стоматології ТДМУ, професору Ярославу Петровичу НАГІРНУМУ.
Вельмишановний Ярославе Петровичу!
Сердечно вітаємо Вас з 60-літтям!

Після закінчення Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, 13 років практичної лікарської роботи, у стінах Тернопільського державного медичного університету імені І.Я.Горбачевського Ви успішно пройшли майже 25-літній трудовий шлях

від клінічного ординатора до професора, завідувача кафедри хірургічної стоматології, декана стоматологічного факультету.
Коллектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як відомого в Україні вченого, висококваліфікованого, талановитого клініциста-щелепно-лице-

вого хірурга, досвідченого педагога й вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.
Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити доб-

ро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Ярославе Петровичу, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

**Ректорат ТДМУ
імені І.Я. Горбачевського**

Свій ювілей святкує чудовий Лікар, гарний Учитель, талановитий Науковець, справедливий Керівник, декан стоматологічного факультету Тернопільського державного медичного університету, завідувач кафедри хірургічної стоматології, доктор медичних наук, професор Ярослав Петрович Нагірний.

Я.П. Нагірний народився 1 березня 1954 р. в селі Бище Березанського району Тернопільської області. 1976 року закінчив Львівський державний медичний інститут, стоматологічний факультет. 1976-77 рр. — навчання в інтернатурі на базі Тернопільської обласної стоматологічної поліклініки. Після закінчення інтернатури до 1985 р. працював на посаді хірурга-стоматолога в обласній стоматологічній поліклініці м. Тернополя. З 1985 до 1987 року — клінічний ординатор з курсу хірургічної стоматології при кафедрі шпитальної хірургії Тернопільського державного медичного інституту. З серпня 1987 року до липня 1999 року — ординатор стоматологічного відділу Тернопільської обласної клінічної лікарні.

1989 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Значение состояния факторов резистентности организма при хирургическом лечении детей с врожденными расщелинами губы и неба» в Центральному науководослідному інституті стоматології (м. Москва).

З серпня 1999 року до верес-

ня 2006 року — завідувач курсу стоматології ТДМУ імені І.Я. Горбачевського, з вересня 2006 року — завідувач кафедри хірургічної та ортопедичної стоматології ТДМУ імені І.Я.Горбачевського. З 23 квітня 2008 року й дотепер — декан стоматологічного факультету, завідувач кафедри хірургічної стоматології.

Докторську дисертацію на тему «Шляхи оптимізації репаративного остеогенезу у хворих з травматичними переломами нижньої щелепи» захистив 2009 р. у спеціалізованій раді Д26.003.05 у Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця МОЗ України.

Основні наукові здобутки Я.П. Нагірного стосуються найбільш складного розділу — травматології, реконструктивно-відновної, пластичної та естетичної хірургії м'яких тканин і кісток обличчя, зокрема, методів лікування переломів нижньої щелепи, природжених і набутих дефектів і деформацій нижньої та верхньої щелепи, верхньої губи, носа й піднебіння, анкілозів скронево-нижньощелепного сугло-

ба; розробки дистракційного методу в кістковопластичній хірургії обличчя, вибору кісткових трансплантатів за їх біологічними та механічними властивостями, корекції репаративного остеогенезу.

Як ученого його вирізняють цілеспрямованість, наукова ерудиція, організаторські здібності. Наукові роботи Я.П. Нагірного характеризуються фундаментальністю, сучасним методичним рівнем і прикладним значенням.

Наукові дослідження проводить разом зі співробітниками суміжних кафедр ТДМУ, медичних закладів МОЗ, інститутів НАН та НАМН.

Ярослав Петрович є автором понад 100 наукових і навчально-методичних праць, навчально-методичних посібників, методичних рекомендацій МОЗ України, численних раціоналізаторських пропозицій, деклараційних патентів, нововведень, інформаційних листів, які з глибокою вдячністю у своїй повсякденній роботі використовують науковці, лікарі, студенти. Праці професора Я.П. Нагірного широко цитують як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Ярослав Петрович є активним учасником конгресів, з'їздів, конференцій в Україні та за її межами. Його доповіді викликають жвавий інтерес у колег-науковців і практичних лікарів. Уся плідна наукова діяльність Я.П. Нагірного спрямована на вирішення питань, пов'язаних з охороною здоров'я людини.

Ярослав Петрович займається активною практичною діяльністю. Має вищу кваліфікаційну категорію з хірургічної стоматології. «Лікар від бога», — саме так про нього мовлять не лише пацієнти, а й колеги, цінуючи його професіоналізм та неодноразову безвідмовну допомогу в багатьох безвихідних ситуаціях.

Професор Я.П. Нагірний — висококваліфікований педагог. Кафедра хірургічної стоматології, яку він очолює, налічує 10 викла-

дачів — доцентів та асистентів, які читають лекції та проводять практичні заняття із студентами трьома мовами — українською, російською, англійською, впроваджуючи новітні навчальні технології. Професор Нагірний Я.П. — головний редактор журналу «Клінічна стоматологія», член редакційної колегії журналів «Вісник стоматології» та «Современная стоматология».

Неодноразово професор Я.П. Нагірний удостоювався почесної грамоти МОЗ України, грамот Тернопільського державного медичного університету, Тернопільської міської та обласної рад, департаментів охорони здоров'я міської ради та обласної державної адміністрації.

Стоматологічна спільнота України щиро вітає шановного Ярослава Петровича з ювілеєм!

*Нехай обминають Вас біль і тривога,
Хай стелиться довго життєва дорога,
Бажаєм прожити у силі й здоров'ї
Ще многі літа! Щасливої долі!*

Коллектив стоматологічного факультету

Працівники і студенти ТДМУ імені І.Я. Горбачевського, вся медична громадськість Тернопілля щиро вітають Ярослава Петровича з ювілеєм, зичать міцного здоров'я, творчої наснаги на многі і благі літа.

26 лютого виповнюється 60 років професорові кафедри терапії та сімейної медицини навчально-наукового інституту післядипломної освіти ТДМУ Олексію Михайловичу МАСИКУ.

Вельмишановний Олексію Михайловичу!
Сердечно вітаємо Вас з 60-літтям!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а згодом, після шести років практичної лікарської роботи, успішно пройшли понад 30-літній трудовий шлях клінічного ординатора кафедри терапії факультету післядипломної освіти, асистента, доцента кафедри факультетської терапії і шпитальної терапії, а в останні понад вісім років — професора кафедри терапії та сімейної медицини факультету, тепер — навчально-наукового інституту післядипломної освіти.

**Ректорат ТДМУ
імені І.Я. Горбачевського**

Коллектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як відомого вченого, висококваліфікованого клініциста-терапевта, досвідченого педагога за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Олексію Михайловичу, доброго здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного благополуччя і затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

21 лютого відзначила ювілейний день народження асистент кафедри внутрішньої медицини №1 Людмила Володимирівна РАДЕЦЬКА.

Вельмишановна Людмила Володимирівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а згодом, після

6 років практичної лікарської роботи успішно пройшли понад 18-літній трудовий шлях клінічного ординатора та аспіранта кафедри шпитальної терапії, асистента кафедри патофізіології і кафедри шпитальної терапії, завідувача інтернатури, а в останні 9 років — асистента кафедри внутрішньої медицини №1.

Коллектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як науковця, висококваліфікованого клініциста-терапевта, досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановна Людмила Володимирівно, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя і затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

**Ректорат ТДМУ
імені І.Я. Горбачевського**

КАРДІОЛОГІЧНІ БРИГАДИ – СЕРЦЕ ШВИДКОЇ МЕДДОПОМОГИ

Ім часто доводиться брати відповідальність за найбільшу цінність – людське життя, свідомо віддане пацієнтами в руки медиків. Вони опиняються завжди поруч, коли життя хворого «тримається на волоссині» і роблять усе можливе і неможливе, аби витягнути людину з обіймів смерті.

Той день для кардіологічної бригади тернопільської «швидкої» розпочався як зазвичай – ранкова п'ятихвилинка, презмінка, кілька викликів до кардіологічних пацієнтів. Раптом у диспетчерську службу «швидкої» зателефонувала жінка, і тремливим голосом запитала, що діяти, бо донька вже місяць, як повернулася з пологового будинку, але раптово їй стало зле. Розпитавши про стан пацієнтки, на тому кінці дроту відповіли: «Не хвилюйтеся, за кілька хвилин у вас буде кардіологічна бригада».

(Зліва направо): фельдшер Василь СУСІДИК, лікар Ганна СОСНІЄНКО та водій Юрій МАРИЩАК

— Коли ми прибули до помешкання, то у розмові з'ясувалося, що пацієнтка – 35-річна жінка, місяць тому народила дитину, – розповідає лікар 11 бригади кардіологічного профілю Ганна Соснієнко. — Вона скаржилася на сильний стискаючий біль за грудиною, нестачу повітря та підвищений артеріальний тиск. Щойно почала її оглядати, помітила, що ліва молочна залоза значно збільшена через застої молока.

Завершити огляд лікар так і не встигла – у пацієнтки почалися судоми й вона знепритомніла. Кардіограма сповістила про смертельну небезпеку – фібриляцію шлуночків, фактично стан клінічної смерті. До такого розвитку подій призвела тромбоемболія легеневої артерії, патологія, яка інколи трапляється у породіль, але, на жаль, призводить до непоправних наслідків. Розпочавши серцево-легеневу реанімацію, медики знали, що вступають у нерівний двобій, в якому можуть й програти, та права іншого вибору в них не було – у сусідній кімнаті на жінку чекали трійко маленьких дітей.

Непрямий масаж серця, дефібриляція, штучна вентиляція легень, вприскування адреналіну – одна процедура змінювала іншу, вже давно минули ті «золоті» півгоди-

ни з часу реанімації, але серце молодой мами мовчало.

— Йшла вже 50-та хвилина реанімаційних дій, піт котився градом й апаратура, здавалося, вже «втомила» від перевантаження, закінчувався весь запас медпрепаратів, а серцевий двигун лише зрідка подавав нам слабкі сигнали, – пригадує той день фельдшер кардіологічної бригади Василь Сусідик. — Відчуття були такі, ніби час зупинився й у кожного роїлося у думках: а що ж далі? І тоді наш лікар Ганна Леонідівна звернулася за допомогою до Всевишнього, з молитвою в серці попросила: «Господи, допоможи нам її врятувати». Через кілька хвилин на підмогу прибула ще одна кардіологічна бригада, з новими силами ми почали все спочатку і через півгодини серцебиття відновилося. Шпиталізували молоду жінку в палату інтенсивної терапії другої міської лікарні, чимало зусиль доклали колеги-медики, аби вже через кілька місяців повернути жінку до активного життя, а дітям – маму.

зуміння між усіма членами колективу. Адже часто доводиться надавати меддопомогу в екстремальних умовах і тоді злагожденість у діях особливо відчутна. Кілька років тому прийшов до них фельдшер Віталій Бабчишин. Він одразу влився у колектив, нині здобуває цінні знання в досвідчених колег. Великою підмогою для медиків є вміння водія санітарного авто Юрія Марищака.

— Цінним у нашій роботі є здатність швидко налаштуватися з одного виду діяльності на інший, миттєво приймати рішення, – розповідає Ганна Соснієнко, – бо часу на роздуми немає, інколи кілька секунд вирішують ситуацію. Ясна річ, усе це приходить з досвідом, потрібно багато праці, зусиль докласти, аби досягнути поставленої мети. Бо ж уся наша робота як на долоні – надаємо екстрену меддопомогу, а поруч родичі пацієнта, інколи просто спостерігачі на вулиці дають поради, щось рекомендують, навіть деколи заважають працювати. Але ти повинен опанувати себе, не реагувати на те, що відволікає, це, знаєте, як дослідження під мікроскопом, коли у збільшеному вигляді відстежується кожна деталь. Звісно, не кожному така «увага» до душі, «людський фактор» тут особливо відчутний, тому й не всім робота на «швидкій» подобається, хтось попрацює кілька місяців і шукає інше місце праці. Це професія, як кажуть, з адреналіном, але коли ти вже відчуєш його дію, то важко потім навіть уявити себе в іншій сфері медицини.

Почалося все 35 років тому, тоді Ганна Леонідівна лише закінчила Тернопільський медінститут і для проходження інтернатури її скерували до військового шпиталю у Миколаївську область. У вільний час вона ще й на «швидкій» підробляла, щоб якусь копійку заробити. Коли ж одружилася та переїхала до Тернополя, прийшла на місце праці дільничним терапевтом у другу міську лікарню, але думок про улюблену справу не полишала, відтак знайшлося місце на швидкій. Уже й на пенсію час, ділиться думками Ганна Леонідівна, але як залишити кардіологічну бригаду?

Не уявляє свого життя без улюбленої роботи й Василь Сусідик. В юності він мріяв, як і старший брат, навчатися у медінституті, але після закінчення Чортківського медучилища отримав скерування на станцію швидкої допомоги і... залишився. Каже, припала до душі ця спеціальність своєю неординарністю, кожне чергування тут особливе, як вперше, але якщо хочеш допомагати людям, то немає значення місце праці, головне – робити це від душі. Його незреалізовану мрію, сподівається, здійснить донька Христина, яка лише навчається у 6 класі, але вже хоче бути, «як тато». Що ж, хай щастить, і Христинці, і всьому колективі 11 кардіологічної бригади, бо правду каже народна мудрість: ніщо так не воззеличує і не дає себе відчутти потрібним у житті, як праця, яку любиш.

**Лариса ЛУКАЩУК,
Павло БАЛЮХ (фото)**

ТЕРНОПІЛЬСЬКІ СІМЕЙНІ ЛІКАРІ – НА АВТО

Наприкінці минулого року наш часопис розповідав про амбулаторію загальної практики-сімейної медицини № 14, що на бульварі П. Куліша. І ось ще одна приємна звістка – нещодавно тут презентували нову апаратуру для потреб амбулаторії та новенькі санітарні автомобілі для Центру первинної медико-санітарної допомоги.

Кошти для придбання трьох легкових автомобілів міська влада виділила ще минулого року. Така потреба була викликана

через реформування служби швидкої допомоги, яка перейшла у підпорядкування обласного Центру екстренної допомоги. І якщо брати до уваги, що автомобільний парк «швидкої» зношений фактично на 90% та враховуючи перспективи розмежування екстреної та невідкладної меддопомоги, останню з яких надаватимуть лікарі загальної практики-сімейної медицини, то для цього напряму роботи міська рада завчасно потурбувалася про забезпечення

Центру первинної медико-санітарної допомоги автомобілями.

— Медична галузь у головних пріоритетах роботи міської ради, – наголосив міський голова Сергій Надал. — Тому намагаємося організувати роботу медицини міста так, аби медичні послуги були наближені до людей. Це можливо зrealізувати завдяки створенню подібних амбулаторій у мікрорайонах міста. Незважаючи на те, що держава недофінансує медичну галузь, з міського бюджету було виділено понад півтора мільйона гривень для придбання обладнання, техніки, автомобілів для сімейних лікарів, які тепер зможуть набагато швидше прибувати на виклик до

хворого. Ці три машини передаємо для трьох філій Центру медико-санітарної допомоги (у мікрорайонах «Східний», «Центр», «Дружба»). Цього року міська рада запланувала виділити два мільйони гривень на покращення галузі охорони здоров'я. Кошти будуть спрямовані на придбання обладнання, ремонтні роботи. У такий спосіб зможемо вирішити хоча б щонайменші потреби медичної галузі міста.

Начальник відділу охорони здоров'я та медичного забезпечення Ростислав Левчук зазначив, що вперше за кілька десятирічків первинна ланка отримала автомобілі санітарного типу, які призначені лише для

того, аби лікар загальної практики-сімейної медицини міг вчасно приїхати до хворого до будь-якого віддаленого району.

Також на урочистостях представили нове обладнання, яким облаштували амбулаторію загальної практики-сімейної медицини № 14. По суті, такий набір має бути обов'язковим для всіх таких амбулаторій.

Медики амбулаторії продемонстрували гематологічний аналізатор, за допомогою якого

можна отримати результат за 10 показниками крові, урологічний аналізатор, триканальний ЕКГ-апарат з автоматичним розшифруванням кардіограми, пульсометр, який визначає параметри серцевої діяльності та насичення крові киснем. Окрім того, встановлено сучасний стерилізатор. Також за кошти міської ради придбали комп'ютер та автоматизували робоче місце. Загалом торік для Центру первинної медико-санітарної допомоги з двома філіями, які обслуговують 187 тисяч тернополян, закупили обладнання на 890 тисяч гривень.

**Лариса ЛУКАЩУК,
Павло БАЛЮХ (фото)**

ОЛЬГА КАЧАН: «ВЧИТИСЯ СТУДЕНТУ-МЕДИКУ ТРЕБА БАГАТО, ІНАКШЕ ЛІКАРЕМ НЕ СТАНЕШ»

Ольга Качан – студентка 3 курсу медичного факультету. Розповідає, що обрала медицину за прикладом найріднішої людини.

– Моя мама – Марія Зеновіївна – свого часу закінчила Кременецьке медичне училище та ось уже 26 років працює фельдшером в селі Підберізіці Зборівського району.

Оля після школи теж вступила до того самого училища, де навчалася її мати, і після закінчення його отримала диплом з відзнакою.

– За першим дипломом я фельдшер, – розповідає Оля. – Після училища півроку працювала за фахом в сусідньому з Підберізіцями селі Ратищі. Як і належить фельдшеру, знала всіх тутешніх мешканців і хто на що скаржиться, регулярно проводила прийом хворих і відвідувала вдома тих, хто не в змозі дістатися до фельдшерсько-акушерського пункту. Але думка продовжити навчання у вищому медичному навчальному закладі, щоб здобути ґрунтовніші знання, вийти на вищий рівень, не полишала. Мама моє прагнення підтримала, тато – він у мене будівельник – теж. Документи подала до ТДМУ і ще кілька медичних ВНЗ – у Чернівцях, Івано-Франківську. Хоча мріяла навчатися саме в ТДМУ ім. І. Я. Горбачевського. І Бог допоміг мені. Вступила. Коли

побачила себе в списках абітурієнтів, рекомендованих для зарахування на державну форму навчання ТДМУ, зраділа невимовно й одразу подала в комісію оригінали потрібних документів. Так я стала студенткою найкращого, на мій погляд, медичного університету України. Тут прекрасні викладачі, відмінна матеріально-технічна база, ТДМУ співпрацює з провідними медичними університетами Європи, Росії, США, є можливість для участі в академічних програмах студентського обміну між ВНЗ-партнерами та проходження практики в закордонних університетських клініках. Працюють наукові гуртки, де студенти займаються науковою діяльністю під керівництвом досвідчених керівників. Словом, можливостей реалізувати себе багато.

– Ви вже знаєте, який саме науковий гурток хотіли б відвідувати?

– Ще не вирішила. На третьому курсі ми почали вивчати клінічні дисципліни, але я ще не визначилася, яка з них мені подобається найбільше. На 2 курсі дуже подобалася гістологія, а зараз – патморфологія, патфізіологія, терапія. Надзвичайно цікава дисципліна «офтальмологія».

– Сесії складаєте успішно? Як готуетесь?

– Вчуся щодня, не відкладаючи «на потім». Добре, що бази тестів відкрили, є гарні підручники, і, звісно, конспекти допомагають. Повторюю теми, що вже пройшли, бо кожна з них – як наступна сходинка на довгому шляху пізнання. Кажуть, що корінь навчання гіркий, а плід його солодкий і це справді так. Минулої сесії складала модулі з 7 дисциплін. Результатом задоволення: набрала 10-11-12 балів за 12-бальною системою. Отримую стипендію. На 2 курсі брала

участь в університетській олімпіаді з хімії та посіла перше місце. І хоча завдання були не з простих, особливо на логічне мислення, та тим більшою була радість перемоги. Для нас, майбутніх лікарів, знання хімії і, зокрема, медичної хімії – науки, пов'язаної з проблемами конструювання лікарських засобів, має винятково важливе значення. Адже хімія лежить в основі майже всіх процесів, які ми вивчаємо. Цікавими були також завдання, пов'язані із симптомами клінічних захворювань.

– За перше місце вам вручили...

– ...сертифікат і підручник «Загальна хірургія» від завідувача кафедри. Раділа, що виправдала сподівання викладачів.

– Батьки, мабуть, теж вболівали за вас...

– Ще й як! Особливо мама переживала. Її підтримку я відчуваю повсякчас. Мати завжди мріяла, що я стану лікарем. Ми обоє мріяли. Впевнена, що це моє покликання. Хоча, скажу чесно, буває нелегко, бо вчитися студентів-медиків треба багато, інакше лікарем не станеш. Але мені процес навчання дарує задоволення. Долаючи труднощі, радієш, коли чергове випробування залишається позаду, а ти ще на крок наблизилася до своєї мети. Дуже допомагає підтримка чоловіка. Я вийшла заміж після першого курсу. До весілля ми три роки зустрічалися. Потім че-

кала його з армії. А тепер ми – щаслива сім'я.

– Могли б вивести формулу сімейного щастя?

– На мою думку, вона досить проста: любов, взаєморозуміння плюс доброта.

– Ваше улюблене заняття у вільний час?

– Люблю вишивати. Це родинна традиція. Моя мама дуже гарно вишиває. А тітка Ольга Романівна Дубина, яка мешкає в Зборові, є народною майстрицею з вишивки. Серед моїх робіт здебільшого – картини. Зараз взялася вишивати великодній рушник. Ще мені подобається подорожувати. Наша студентська група дуже дружна, весела й разом з куратором Ольгою Зіновівною Яремчук ми вже здійснили немало цікавих мандрівок: їздили до Вінниці, де відвідали національний музей-садибу видатного хірурга Миколи Пирогова, побували на екскурсії в печері «Млинки», милувалися Джурицьким водоспадом. У театр ходимо. Востаннє разом з чоловіком дивилися виставу «Ніч перед Різдом». Сподобалася.

– Час спливає швидко. Зима закінчується, а там і літо настане. Де відпочиватимете?

– У селі. Допомагатимемо батькам по господарству. Вдячна їм за те, що змалку привчали мене до праці. А зараз моя робота – навчання.

Оксана БУСЬКА

Вітаємо!

12 лютого відзначила ювілейний день народження провідний спеціаліст відділу кадрів ТДМУ Олександра Петрівна ОГІНСЬКА.

Вельмишановна Олександро Петрівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

У стінах університету Ви успішно пройшли майже 33-літній трудовий шлях спочатку інженера, економіста, а в останні 9 років – провідного спеціаліста одного з найважливіших підрозділів університету – відділу кадрів.

Глибоко поважаємо й шануємо Вас за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм,

сумлінне виконання своїх службових обов'язків.

Ваші порядність, праце-

любність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування.

Бажаємо Вам, вельмишановна Олександро Петрівно, міцного здоров'я, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, людського добробуту, родинного благополуччя та затишку, довгих років радісного й щасливого життя.

Нехай не згасає молодість душі, бадьорий настрій, невичерпний оптимізм, щедро колоситься Ваша життєва нива!

Ректорат ТДМУ
імені І.Я. Горбачевського

бових і громадських обов'язків, зокрема, як члена профкому працівників університету.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування.

Бажаємо Вам, вельмишановна Євстахії Василівно, доброго здоров'я, людського тепла, душевного спокою, добробуту, родинного благополуччя й затишку, щасливого довголіття.

Ректорат ТДМУ
імені І.Я. Горбачевського

працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх служ-

Цікаво

ЦВІЛЬ ДЛЯ ПОХИЛОГО ВІКУ

Сирі з пліснявою зміцнюють стінки судин і мають протизапальні властивості.

Такого висновку дійшли вчені з Кембриджського університету, які вирішили дослідити один з найулюбленіших харчових продуктів Франції.

Нині французи на третьому місці у світі за найнижчим рівнем смертності від серцево-судинних хвороб, інфарктів та інсультів. І це, незважаючи на пристрасть до паштетів та жирної їжі! Дослідники констатували також позитивний вплив сирів із цвілью на травний тракт – вони притлумлюють запальні процеси у слизовій оболонці шлунка. Усі ці властивості роблять сир, штучно «заражений» мікрофлорою-пліснявою (рокфор та подібні до нього), справжнім «запобіжником» від старіння.

ЧОТИРИ МІСЯЦІ – І ВСЕ

Загальна кількість солі в їжі не має перевищувати шість грамів на добу – це одна чайна ложка.

Прихильники здорового способу життя часто-густо намагаються замінити звичайну сіль йодованою. Йод необхідний для нормального обміну речовин, стимулювання розумової діяльності, злагодженої роботи нервової системи. Однак, щоб йодована сіль справді дала користь, треба дещо знати. Така сіль утрачає корисні властивості протягом чотирьох місяців, тому, купуючи пачку, неодмінно гляньте на дату виготовлення. Користуватись йодованою сіллю для приготування гарячих страв теж безглуздо – у процесі нагрівання йод цілком випаровується. Не варто додавати йодовану сіль і в домашні консерви – від неї ваші заготівлі або зіркнуть, або забродять.

А КАВА ПОТІМ

Снідати найліпше у проміжку між 7-ю та 9-ю годинами – в цей час шлунковий сік виділяється особливо інтенсивно.

З цієї ж причини не варто нехтувати ранковим прийомом їжі (можна надбати гастрит) або снідати чимсь надто легким. А каву натщесерце не слід пити взагалі – вона підвищує кислотність шлункового соку. Тому звичка до ранкового ритуалу «кава у постелю», безумовно, шкідлива.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЛЕЖНОГО РІВНЯ ПРАВОВОЇ РОБОТИ В УНІВЕРСИТЕТІ – ОСНОВНЕ ЗАВДАННЯ ЮРИДИЧНОГО ВІДДІЛУ

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 26.11.2008р. № 1040 «Про затвердження Загального положення про юридичну службу міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади, державного підприємства, установи, організації», 2009 року наказом ректора, члена-кореспондента НАМН України, професора Леоніда Якимовича Ковальчука затверджено Положення про юридичний відділ в Тернопільському державному медичному університеті ім. І.Я. Горбачевського, та утворено юридичний відділ.

Юридичний відділ підпорядковується безпосередньо ректору університету.

Функції юридичного відділу в університеті виконують начальник відділу та три юрисконсультанти. Начальник юридичного відділу забезпечує виконання завдань, покладених на юридичний відділ, а також здійснює контроль та координує діяльність юрисконсультантів університету.

Юридичний відділ є структурним підрозділом університету, діяльність якого регулюється Положенням і посадовими інструкціями для кожного з його працівників, які затвердив ректор університету.

Відповідно до Положення, основним завданням юридичного відділу є організація правової роботи, спрямованої на правильне застосування, неухильне дотримання та беззастережне виконання вимог законодавства.

Покладення на юридичний відділ обов'язків, що не належать або виходять за межі його компетенції, не допускається.

Юридичний відділ університету відповідно до покладених на нього завдань:

- інформує ректора університету про необхідність вжиття заходів для внесення змін до актів та інших документів, визнання їх такими, що втратили чинність, або скасування;
- здійснює контроль за дотриманням структурними підрозділами університету порядку пред'явлення та розгляду претензій;
- представляє інтереси університету у судах;
- сприяє своєчасному вжиттю заходів до усунення порушень, зазначених у документах прокурорського реагування, судових рішеннях, відповідних документах правоохоронних і контролюючих органів.

- представляє інтереси університету у судах;
- сприяє своєчасному вжиттю заходів до усунення порушень, зазначених у документах прокурорського реагування, судових рішеннях, відповідних документах правоохоронних і контролюючих органів.

- представляє інтереси університету у судах;
- сприяє своєчасному вжиттю заходів до усунення порушень, зазначених у документах прокурорського реагування, судових рішеннях, відповідних документах правоохоронних і контролюючих органів.

- представляє інтереси університету у судах;
- сприяє своєчасному вжиттю заходів до усунення порушень, зазначених у документах прокурорського реагування, судових рішеннях, відповідних документах правоохоронних і контролюючих органів.

Також подає ректорові університету:

- пропозиції щодо удоскона-

лення правового забезпечення діяльності університету;

- висновки стосовно правомірності списання матеріальних цінностей, дебіторської заборгованості, непродуктивних витрат і правову оцінку фактам нестач, крадіжок, безгосподарності, випуску недоброякісної продукції, псування майна;

- розглядає матеріали про відшкодування матеріальної шкоди за рахунок винних осіб, які готують відповідні структурні підрозділи на основі економіко-правового аналізу даних бухгалтерського обліку та статистичної звітності, інших документів фінансово-господарської діяльності університету та матеріалів перевірок, які провели правоохоронні та контролюючі органи;

- сприяє дотриманню законності у реалізації прав трудового колективу університету під час вирішення виробничих та соціальних питань;

- разом із заінтересованими структурними підрозділами університету бере участь у підготовці заходів щодо зміцнення трудової дисципліни та забезпечення охорони праці;

- надає правову допомогу працівникам університету, які потребують соціального захисту;

- систематично бере участь у підготовці наказів з різних питань, щодо належного функціонування підрозділів університету;

- та інші завдання, які передбачені Положенням і функціональними обов'язками юрисконсультантів.

Юридичний відділ університету має право:

- перевіряти дотримання законності структурними підрозділами університету;

- одержувати у встановленому порядку від посадових осіб університету необхідні для виконання покладених на них завдань документи, інформацію, довідки, розрахунки, інші матеріали;

- за згодою ректора університету залучати спеціалістів задля підготовки проектів актів, інших документів, а також розроблення та здійснення заходів, які проводить юридичний відділ, відповідно до покладених на нього завдань;

- інформувати ректора університету про покладення на юридичний відділ обов'язків, що виходять за межі його компетенції, а також про випадки не-

надання або несвоєчасного надання посадовими особами університету матеріалів на вимогу юридичного відділу.

Одночасно на одного з юрисконсультантів університету згідно з вимогами МОЗ України покладені функції щодо вжиття заходів протидії, виявлення та запобігання корупційним діям, зокрема:

- ведення обліку працівників університету, притягнутих до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень;

- вжиття заходів до виявлення конфлікту інтересів та сприяння його усуненню;

- надання допомоги в заповненні декларацій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру;

- надання структурним підрозділам університету та його

підтримали та задовольнили позицію й аргументи університету у справах за позовами комунальних клінічних міських та обласних лікарень міста Тернополя про стягнення коштів за користування матеріально-технічними базами та приміщеннями, в яких розташовані кафедри університету, які розміщені в будівлях, що є на балансі лікарень.

Крім того, за останній рік юридичний відділ розробив чимало нормативно-правових актів, зокрема:

- Положення про порядок призначення головних лікарів (керівників) лікувальних медичних клінічних закладів Тернопільської області;

- Положення про проведення конкурсу на заміщення посади головного лікаря університетської лікарні;

(Зліва направо): Володимир САГАЙДАК, провідний юрисконсульт, Микола ЛЮШНЕНКО, начальник юридичного відділу, заслужений юрист України, Ігор РОГАЛЬСЬКИЙ, в.о. завідувача кафедри медичного права, Петро БАЛАБАН, юрисконсульт першої категорії, Надія ЦПІН, юрисконсульт

деяким працівникам консультаційної допомоги з питань дотримання вимог антикорупційного законодавства;

- проведення заходів щодо запобігання корупційним правопорушенням;

- проведення роз'яснювальної роботи із запобігання, виявлення та протидії корупції.

Основну увагу в претензійно-позовній роботі звертають на неприбуття випускників університету, які навчалися за державним замовленням, до місця проходження інтернатури та відпрацювання трьох років як молоді спеціалісти у відповідних медичних установах згідно з розподілом. За останній рік стягнуто за рішеннями суду та повернуто в дохід держави понад півмільйона гривень. Юридичний відділ завдяки тісній співпраці з відділом сприяння працевлаштуванню студентів цю роботу проводить систематично.

Господарські суди усіх інстанцій, у тому числі й Вищий господарський суд, повністю

– Положення про порядок укладання та розірвання контрактів з головними лікарями (керівниками) державних і комунальних медичних клінічних закладів охорони здоров'я Тернопільської області;

- Положення щодо порядку обрання, прийняття на посади та звільнення з посад науково-педагогічних працівників;

- проект Закону України «Про університетську лікарню».

Працівники юридичного відділу завершили роботу над можливим проектом кодифікації основних законодавчих, нормативно-правових актів у сфері охорони здоров'я, що значно полегшить роботу для професорсько-викладацького складу університету, студентів і всіх медичних працівників у сфері охорони здоров'я. Завдяки постійному моніторингу законодавства через систему «Ліга-Закон» кодифікацію оновлюватимуть та поповнюватимуть.

2 квітня 2013 року Міністр охорони здоров'я України Р.В. Бо-

гатицьова провела відкриту лекцію для професорсько-викладацького складу та студентів ВНЗ України де наголосила на необхідності глибоких знань законодавства в сфері охорони здоров'я, медичного права.

За наказом ректора університету, члена-кореспондента НАМН України, професора Л.Я. Ковальчука від 12 квітня 2013 року утворено кафедру медичного права, яка тепер забезпечує виконання вимог щодо навчання студентів основам медичного права, у тому числі у сфері захисту прав, честі та гідності медичних працівників, а також прав пацієнтів. Юридичний відділ спільно з кафедрою медичного права систематично проводить роз'яснювальну роботу з цих питань.

З 9 до 14 грудня 2013 року юридичний відділ університету та кафедра медичного права провели Всеукраїнський тиждень права, план заходів якого затвердив ректор університету, член-кореспондент НАМН України, професор Л.Я. Ковальчук.

За 2013 рік юридичний відділ університету надав правові консультації та роз'яснення застосування законодавства як в усному, так і у письмовому варіантах для інших відділів ВНЗ, за зверненнями працівників та студентства.

За наслідками перевірки Державного вищого на-

вчального закладу «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я» з питань стану правової освіти, яка відбулася 30 квітня 2013 року в юридичному відділі університету, рекомендовано досвід з організації правової освіти населення та правовиховної роботи, а саме щодо створення та організації кафедри медичного права, організації роботи бібліотек, системи органів студентського самоврядування в Державному вищому навчальному закладі «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я» розповсюдити серед вищих навчальних закладів як позитивний.

Юридичний відділ запрошує усіх, у кого виникли проблеми з правових питань, до зустрічі для надання первинної правової допомоги та роз'яснення норм чинного законодавства України.

Підготував юридичний відділ ТДМУ

МУЗЕЙ ІСТОРІЇ УНІВЕРСИТЕТУ

12 квітня 1957 року було створено перший у Тернополі вищий навчальний заклад – державний медичний інститут (тепер – Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського). 1982 року під час святкування його 25-річчя на четвертому поверсі адміністративного корпусу відкрили музей, який відображав етапи діяльності молодого навчального закладу за минулий період. 2013 року експозицію музею було корінним чином переформовано.

Наразі вона складається з таких розділів: а) матеріальні експонати, розташовані в 23 вітринах у хронологічній послідовності; б) фотогалерея портретів ректорів, а також професорів і доцентів, які зробили найбільший внесок у становлення й діяльність університету; в) фотогалерея портретів вітчизняних і зарубіжних почесних членів вченої ради університету; г) електронні версії матеріалів з історії всіх кафедр, а також біографії всіх вчених і педагогів університету, портрети яких розміщені в фотогалереї.

би Устенко О.Н.; заслужений лікар УРСР, організатор акушерсько-гінекологічної служби Рижак Н.В.; головний хірург обласного відділу охорони здоров'я, доктор медичних наук, професор Гуляницький Ф.М.; заслужений лікар УРСР, головний лікар обласної лікарні Беліков К.В.; завідувач обласного відділу охорони здоров'я Титар В.Є. Є печатка відомого тернопільського окуліста Мазура І.С. Про труднощі матеріального забезпечення медицини в той час свідчить історія хвороби 1946 року, написана в Бучацькій районній лікарні на сторінках газети.

Період заснування інституту відкривається фотокопією постанови Ради Міністрів Української РСР № 343, яку підписав Н. Кальченко і Я. Сірченко, портретом директора інституту Петра Омеляновича Огія та фотокопією його першого наказу. Виставлено особисті речі заступника директора, проф. Мартинюка А.Г. – атестат зрілості, медаль «За трудову доблесть», стетоскоп.

Вступну кампанію 1957 року та початок навчального процесу відбивають такі матеріали, як оголошення про набір студентів, публікації в газеті «Вільне життя» під назвами «Дорога в науку» (19 липня) та «Новий інститут на Тернопільщині» (1 вересня), фото першого відповідального секретаря приймаль-

шого курсу першого, 1957-1958 навчального року. Як вони відрізняються від теперішніх розкладів!

З перших днів функціонування інституту розпочалася наукова, методична, лікувальна та виховна робота. Організацію наукових досліджень і підготовку кадрів вважали тоді першочерговим завданням. В експозиції – збірник наукових праць інституту 1958 року, видані в 1960-х роках монографії Хазанова А.Т. «Хронічна неспецифічна пневмонія», Огія П.О. і Люльки О.Н.

– світовий пріоритет створення перших електрохірургічних інструментів і апаратів.

1967 року інститут відзначив свій перший ювілей – 10-річчя з дня заснування. До цієї дати було видано дві книжки – історичну довідку «Десять років Тернопільського державного медичного інституту» та збірник тез IX ювілейної наукової конференції. Обидві вони представлені в експозиції поруч з різноманітними матеріалами (програмами, фотографіями, альбомами, оголошеннями, розкладами, газетними

вацького товариства лікарів (копія диплома – в музеї).

Численні фотографії та інші матеріали висвітлюють життя інституту 1960-1970 року – створення студентського деканату на чолі із студентом IV курсу Бахметьєвим І. (1968), оснащення кафедри іноземних мов лінгфонним кабінетом, відкриття денного підготовчого відділу (1969), відкриття факультету вдосконалення лікарів (1979), тепер – навчально-наукового інституту післядипломної освіти, відкриття спортивно-оздоровчого табору «Берізка» в селі Більче Золоте Борщівського району (1969).

Широко представлена художня самодіяльність – вокальне

З музейної експозиції

«Тиреотоксикоз и функция коры надпочечников», «Тиреотоксический криз». Із співробітників інституту першим захистив кандидатську дисертацію 1957 року Ситник І.О., з практичних лікарів – Нечипорук В.М. У вітрині розміщено автореферати їх кандидатських дисертацій. Відтак представлені автореферати докторських дисертацій ректора Огія П.О., фундаторів кафедр патологічної фізіології, загальної хірургії, фармакології, фізики Бергера Е.Н., Коморовського Ю.Т., Скауна М.П., Шамраєвського С.М., а також викладачів Гуде З.Ж., Маркової О.О., Шуста І.В.

Перші авторські свідоцтва на винаходи належать тодішньому завідувачу кафедри фізики, професору Шамраєвському С.М., який мав дві вищі освіти – медичну та технічну. В експозиції розміщено оригінали двох його винаходів: «Біактивні електрохірургічні ножиці» і «Електрод кулеподібний біактивний для припікання ерозії шийки матки». Це

публікаціями), які ілюструють події 1957-1967 років: перший випуск лікарів (1961), перший випуск лікарів тернопільського набору (1963), відкриття вечірнього відділу (1960), проведення звітних, теоретичних і студентських конференцій, участь студентських загонів у будівництві Хоростківського цукрового заводу та збиранні врожаю на цілинних землях Казахстану, зустрічі з поетом Павлом Тичиною (1958) і тричі Героєм Радянського Союзу, прославленим льотчиком Покришкіним О.І. (1962).

Активну методичну роботу проводив завідувач кафедри біології, доц. Яременко І.І.. В музеї виставлено два його навчальні посібники – «Виготовлення начних посібників з зоології» та «Біологічний кабінет у школі», а також біографічний нарис «Педагог і дослідник біологічного циклу» (2013), який підготували співробітники кафедри. Проф. Мельник І.О. за «Курс клінічних лекцій з кардіології» був нагороджений Золотою медаллю Гіппократа та дипломом Сло-

трію у складі Микориної З.В., Гопчак В.О. і Мироненко І.М., вокальний квартет, вокальні ансамблі народної пісні та «Ивушка», джазовий оркестр. Виставлено медаль Донецького медичного інституту ім. М. Горького, якою був нагороджений інтерклуб «Горизонт». Знайшла відображення робота будівельних загонів ім. Ю. Гагаріна (Кустанайська область, Казахстан), «Орбіта» (Тюменська та Магаданська області, Росія), «Дружба» (м. Слівен, Болгарія). В експозиції представлено пам'ятну медаль «Молодіжна науково-технічна творчість», яку вручили загону «Дружба» у Слівені, а також колекцію проф. Грищука Л.А. з 29 значків, присвячених будівельним загонам.

Відведено місце Чекману І.С., який першим з випускників Тернопільського медичного інституту захистив докторську дисертацію у 1974 році.

**Анатолій ПАЛАМАРЧУК,
Василь ФАЙФУРА,
Юрій БОНДАРЕНКО**

ДАЛІ БУДЕ

Музейна експозиція розпочинається з фотографій вщент зруйнованого війною Тернополя. Далі представлено фотопортрети медичних працівників керівного складу, які піднімали охорону здоров'я Тернопільщини у післявоєнний період. Це – завідувач обласного відділу охорони здоров'я Рябищенко О.Г.; завідувач обласного відділу охорони здоров'я, організатор санітарно-епідеміологічної служ-

ної комісії Ширая Б.П. Збереглися календарні плани на 1957-1958 навчальний рік, запрошення на відкриття інституту, фото виступу на відкритті першого секретаря Тернопільського обкому партії Г.І. Шевчука, завдяки громадянській мужності якого стало можливим перепрофілювання запланованої партійної школи на медичний інститут. Відвідувачі можуть поглянути на розклади занять пер-

СПАДКОВИЙ РАК МОЛОЧНОЇ ЗАЛОЗИ

Упродовж останніх двох десятиліть досягнуто значного прогресу в розумінні причин та механізмів розвитку злоякісних пухлин різних локалізацій. Зокрема, доведено, що в основі виникнення частини з них лежать складні взаємодії генетичних факторів і чинників зовнішнього середовища. Причому за оцінкою провідних онкогенетиків на спадкові фактори припадає до 30 % випадків розвитку злоякісних пухлин. За даними різних авторів, у 15 % саме генетичні чинники є основними, а ще у 15 % визначальною є взаємодія різних канцерогенів і генетичних факторів. З розвитком молекулярно-генетичних технологій відкрились широкі перспективи для об'єктивного визначення генетичного компонента схильності до цієї патології. Однак, незважаючи на досягнуті успіхи в галузі вивчення геному людини (супутності всіх генів) і в розробці методів аналізу ДНК, як і колись, відомо небагато генів, які лише частково пояснюють певні ланки розвитку злоякісних пухлин.

Рак молочної залози (РМЗ) — одна з найпоширеніших злоякісних пухлин, яка в структурі онкологічної захворюваності жіночого населення України займає перше місце, становлячи майже 20 %. Упродовж останнього десятиліття у нашій країні щороку захворює майже 16 тисяч жінок. Ризик виникнення РМЗ протягом життя становить 10 %. Тому вивчення поширеності та характеру генетичних маркерів схильності до РМЗ може сприяти ранній діагностиці й профілактиці цієї патології.

До характерних ознак спадкового РМЗ належать: а) факт сімейного нагромадження, б) вертикальна передача захворювання, в) ранній вік початку захворювання, г) троє та більше хворих з пухлинами серед родичів I та II ступеня спорідненості (мати, сестри, тітки тощо).

Частка спадкового РМЗ, за даними різних авторів, складає у різних країнах від 5-10 % до 10-30 % від усіх випадків цієї локалізації. Активно досліджують групи генів, які можуть спричинити його виникнення. До них належать передусім гени BRCA1 та BRCA2 (BRCA1/2) — ракові гени молочної залози 1 і 2. У нормі ці гени коду-

ють білки, що беруть участь у відновленні ДНК у разі її пошкодження, регуляції клітинного циклу, диференціації клітин та апоптозу. Внаслідок дії різних хімічних (ксенобіотики), фізичних (іонізуюче випромінювання) чи інших чинників можуть відбутися структурні, а відтак і функціональні порушення (мутації) в генах BRCA 1/2, це водночас може призвести до розвитку РМЗ. Ризик виникнення РМЗ у носіїв цих мутацій коливається у межах 50-90 %. Визначення мутацій на основі методу полімеразної ланцюгової реакції та інших складних лабораторних досліджень у жінок з обтяженим сімейним анамнезом може сприяти ранній діагностиці захворювання.

Нині виявлено понад 1000 (!) мутацій генів раку молочної залози 1 і 2. Цікавим є те, що у різних країнах і різних етнічних груп жіночого населення характер і частота мутацій генів BRCA 1/2 є різною. Наприклад, в Європі частіше виявляють одні мутації, в Канаді — інші. За даними польських вчених, у 64 жінок, хворих на РМЗ і в яких був обтяжливий сімейний анамнез (група «високого ризику»), мутація генів BRCA 1/2 виявлена у двох третин обтяжених. У Данії серед обтяжених 119 хворих на РМЗ мутації виявлені у 24 (20 %). Тим часом дуже низька частота мутацій генів раку молочної залози 1 і 2 у В'єтнамі, в яких серед 259 обтяжених виявлено лише два носії. У 60 пацієнток-якуток з діагностованим РМЗ не виявлено жодної мутації в цих генах. Отже, можна припустити, що у цих жінок частка спадкового раку порівняно незначна.

Яка ж захворюваність на спадковий РМЗ серед українок, що захворіли на цю недугу?

Слід наголосити, що в Україні є відомості про одинокі дослідження впливу генів на виникнення РМЗ. Авторів цих рядків відомі лише три дослідження на цю тему, проведених в клініці. Пояснюється це передусім складністю молекулярно-генетичного аналізу визначення мутацій у генах BRCA 1/2, їх дороговизною, а головне — низькою забезпеченістю лабораторій відповідною апаратурою та реактивами.

У Київському міському онкоцентрі 2009 року провели гістохімічні дослідження у 99 хворих на РМЗ, з яких у 9 (9,1 %) були виявлені мутації генів BRCA 1/2. Довели, що наявність мутації у молодих жінок асоціюється з агресивнішим перебігом цього захворювання та зменшує 3-річну виживаність на 25 %. 2012 року опубліковані результати молекулярно-генетичних досліджень, проведених уперше у

Львівській області у хворих на РМЗ (75 хворих) і рак яєчників (3 хворих). У кожній з цих пацієнток в родоводі виявлено від 1 до 5 випадків цієї онкопатології. У деяких сім'ях загальна кількість злоякісних пухлин у родовах сягала до 7-9 випадків. Аналіз показав, що серед 78 хворих виявлено 3 випадки мутації гена раку молочної залози (3,8 %), які мали обтяжений сімейний анамнез.

Таким чином, за наявною інформацією, частка спадкового РМЗ в Україні коливається у межах 4-10 % від усіх випадків раку цієї локалізації, що є дещо нижчою, ніж у сусідніх країнах (Польща, Росія). Однак ці результати не можуть бути остаточними, адже вони стосуються лише BRCA — залежних пухлин. Частка РМЗ, викликана мутаціями BRCA — незалежних пухлин, може сягати до 70 % спадкового раку цієї локалізації.

Мамологи жваво обговорюють ризики виникнення раку в другій молочної залозі у жінок, які вже перенесли лікування з приводу РМЗ. Аналіз показав, що цей ризик у жінок з обтяженим спадковим анамнезом і наявними мутаціями генів є досить високим і коливається у межах 25-30 %. Із збільшенням періоду спостереження за хворими він зростає до 50 %. Крім того, у хворих, у яких перший рак виявлено у молодому віці (до 40 років), ризик ураження другої молочної залози також вищий.

Отримані результати стали підставою для перегляду тактики запобігання та лікування. Було запропоноване профілактичне підшкірне видалення молочної залози з одночасною реконструктивно-відновною пластикою грудей. Така хірургічна тактика є найбільш радикальною й набула широкого поширення в США та Канаді у половині носіїв мутацій генів раку молочної залози 1 і 2.

Але, на думку багатьох науковців, це питання залишається дискусійним, а для оцінки ризику виникнення спадкового РМЗ і застосування профілактичної мастектомії необхідні достовірні критерії та індивідуальний підхід.

Важливим висновком з усього сказаного є те, що жінки, особливо — з обтяжливим сімейним анамнезом, повинні регулярно (щомісячно) здійснювати самообстеження молочної залози (огляд, промацування), проходити профілактичний лікарський огляд (двічі на рік) з використанням за необхідності УЗД та мамографії. Лише виявлення пухлини на доклінічній стадії її розвитку дає шанс видужання.

**Володимир Дрижак,
професор ТДМУ**

Вікторія БИСТРОВА, студентка медичного факультету (вгорі);
Андрій ШЕВЧУК, студент стоматологічного факультету (внизу)
Фото Павла БАЛЮХА

Відаєте?

ЩОБ ХВОРОМУ ГОРЛУ ДОПОМОГТИ

Сезон ГРВІ в самому розпалі, на це доводиться зважати й бути весь час напоготові. Відчувши ледь помітне першіння в горлі, намагаємося якомога швидше вжити заходів, щоб воно не перетворилося на сильний біль.

Які засоби найкраще допомагають хворому горлу в перші години захворювання?

Засоби, що розсмоктуються (пастилки, леденці, цукерки). Вони можуть містити ментол, мед, екстракти трав, вітамін С — все це дає антисептичний ефект, тобто створює для бактерій несприятливі умови, пом'якшує горло, стимулює власний захист слизової. Кисле середовище, яке виникає в роті та горлі, заважає вірусам розмножуватися. Антибіотики і знеболюючі компоненти (наприклад, лідокаїну) в таких засобів немає, тому, якщо горло вже почервоніло і болить, серйозної допомоги чекати, напевно, не варто, але легкий протизапальний ефект такі пастилки та леденці все-таки дають.

Полоскання та інгаляції. Допомагають відвари будь-яких трав, що мають антисептичний ефект, в числі найбільш доступних — ромашка, шавлія, календула. Не панацея, звичайно, але наліт і в'язке мокротиння із слизових оболонок полоскання добре змиває. Такий ж ефект плюс пом'якшення та зігрівання дають

інгаляції (з тими ж травами), але їх можна робити, тільки якщо горло дере, при болючих відчуттях — вже не варто.

Ложка меду. Мед — природний антисептик, пом'якшує, зменшує запалення в горлі. Але є проблема: люди можуть по-різному реагувати на нього — у деяких першіння в горлі від натурального меду в чистому вигляді тільки посилюється, виникає кашель, тому безпечніше все-таки не просто розсмоктувати мед (наприклад, на ніч або вранці), а запити його теплою водою або чаєм.

Тепле молоко. Це старий народний засіб працює за рахунок зігрівального ефекту, стимулює місцевий імунітет, знімає роздратування. Можна додавати в молоко мед і/або вершкове масло — все це дає додатковий обволашнюючий ефект.

Розчин солі. Таке полоскання легко приготувати вдома: в 1/2 склянки теплої води потрібно розчинити чайну ложку поваренної або морської солі, придатної для вживання в їжу. Деякі додають у сольовий розчин кілька крапель йоду, але особливо лікувального сенсу в цьому немає. Треба мати на увазі, що солоня вода може дратувати слизові, висушуючи їх, — такі полоскання дають хороший ефект, але краще ними все-таки не зловживати.

..... ДО 200-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА ●

УКРАЇНИ ПРОРОК

Багатівікова бездержавність України прирікала наш народ на фізичне та духовне знищення. Сусіди-колонізатори, що розподіляли між собою споконвічні українські землі, докладали всіх зусиль, щоб тримати народ у покорі, темноті, гальмували його національно-культурний та духовний розвиток, придушували коріння української нації, нашу історію. Імена митців і вчених привласнювали собі.

Першим, хто підняв голос на захист свого народу, був Тарас Шевченко. Як справжній патріот і пророк нації вірив у «велику сім'ю, вольну, нову». В «Заповіті» писав:

*«І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом».*

Пророчі його слова здійснилися 1991 року. Україна стала великою європейською державою. Цій знаменній події передувала багатолітня збройна й незбройна боротьба за незалежність: виступали полки Б.Хмельницького проти польських колонізаторів, військо І.Мазепи — проти російських гнобителів, холодноярці, січові стрільці та воїни Української повстанської армії проти обох загарбників.

Ніщо — ні сибірські каземати, ні голодомори, ні Берези-Картузькі — не зламали волі патріотів.

А який же зміст у понятті «сім'ю нову» вкладав Шевченко? В багатьох творах поета знаходимо негативні риси, насамперед пануючої верхівки та духовне рабство народу. Він розумів це не інакше, як хвороби, що насамперед і найбільшим чином вразили верству, яка мала б виконувати роль мозкового двигуна нації, — інтелігенцію. Про це Шевченко пише у творі «І мертвим і живим...»:

*«Схаменіться, недолюди,
Діти юродиві!
Подивіться на рай тихий,
На свою країну.
Полюбіте щирим серцем
Велику руїну,
Розкуйтеся, братайтеся».*

У цьому ж творі поет закликає дотримуватися шанобливості до мови:

Т. Шевченко. Автопортрет із свічкою. Офорт, акватинта. 1860.

*«І всі мови слав'янського
люду —
Всі знаєте. А своєї
Дасьбі... колись будемо
І по-своєму глаголать.»*
Критикує тогочасну інтелігенцію за рабське прислужництво колонізаторам:
*«Раби, подножки, грязь
Москви,
Варшавське сміття — ваші
пани
Ясновельможні гетьмани.
Чого ж ви чванитеся, ви!
Сини сердешної
України!»*

Показує, як колонізатори використовували українців у загарбницьких війнах:

*«Так от, як кров свою лили
Батьки за Москву і
Варшаву*

*І вам, синам, передали
Свої кайдани, свою славу!»*

У вірші «Розрита могила» поет пише:

*«І могили мої милі
Москаль розриває...
.....»*

*А тим часом перевертні
Нехай підрастають
Та допоможуть москалеві
Господарювати...»*

Навіть найбільші особисті муки, які завдає тривала розлука з краєм, Шевченко забуває, коли з'являється якась небезпека для батьківщини. Ось як про це пише у вірші «Мені однаково»:

*Святиня рідного народу.
Ти освятив нас своїм Словом,
З любові зродженим
й журби,
Яке відлунює і громом,
І душу зрошує слізьми.
Нам понівечив душі час,
Та і спотворив край квітучий...
«Єднайтеся», благаєш
й досі нас
Ти із вершини Канівської кручі.*

*«Мені
однаково, чи
буду
Я жить в
Україні, чи ні,
Чи хто
згадає, чи
забуде
Мене в снігу
на чужині —
Однаковісін-
ко мені.
Та неодна-
ково мені,
Як Україну
злії люде
Присплять,
лукаві, і в огні
її окраде-
ную, збудять.
Ох, неодна-
ково мені».*

З часу виходу «Кобзаря» минуло 100 років. Чи щось змінилось?

Наводимо деякі думки О.

Довженка (1946 р.): «У чомусь найдорожчому і найважливішому ми, українці, безумовно, є народ другорядний, поганий і нікчемний. Ми дурний народ і невеликий, ми народ безцвітний, наша немов один до одного непошана, наша відсутність солідарності та взаємопідтримки, наше наплювателство на свою долю і долю своєї культури абсолютно разючі... У нас немає справжнього почуття гідності, і поняття особистої свободи існує у нас, як щось індивідуалістичне, анархічне, як поняття волі (звідси індивідуалізм і отаманство), а не як народнодержавне розуміння свободи... Ми вічні парубки. А Україна наша вічна вдова. Ми удовині діти».

А ось що писав тоді ж інший велетень думки Улас Самчук: «Найбільшим нещастям українського народу було те, що ціла його історія — перманентне намагання когось зробити з нас не те, чим призначила нас природа. Втручалися до нашої рідної мови. Втручалися до нашого побуту. Втручалися до

нашого господарства. Всяка влада, яка тільки не була на нашій землі, — російська чи польська, нічим іншим не займалася, а лиш доводила нам, що ми — не ми, щось інше. Це було постійне ламання нас, нищення нас. Диктували все, навіть, як нам вимовляти букви, як ставитися до того, що нам вороже. І в результаті — величезна частина нашого, особливо міського, населення з національного погляду являє собою не що інше, як юрбу, що не належить ні до якого народу, що не має нічого святого, що не говорить ні одною мовою. Це не є нарід. Це — чернь, це — безлика, без'язика юрба».

Напередодні своєї незалежності Україна опинилася в стані постгеноцидного, постлінгвоцидного денационалізованого суспільства. І тут завдяки волі Всевишнього працював стійкий ген нації. З перших років незалежності повів теплий вітер національного відродження: пробудилося українськомовне радіо й телебачення, збільшилася кількість шкіл з українською мовою навчання, ВНЗ перейшли на державну мову, з'явилися книги із забутими іменами та підручники з історії України. В державі відбувся якісний стрибок — на сцену вийшло нове покоління свідомих громадян, представників української політичної нації, молоді інтелігенції, євро-

Т. Шевченко. Почайівська лавра з півдня. Акварель. 1846 р.

українців, зростала національна свідомість народу.

Та недовго раділа Україна. Голубе небо над державою знову заступили чорні хмари, повів сердитий вітер над степами батьківщини. У вищих ешелонах влади підняли голову, за словами Шевченка, «перевертні», «підніжки». Суспільство розшарувалося на крайньо зубожілих та

нечувано багатих. Відновилося русифікація нації, особливо в шкільництві, історичній науці, духовній сфері.

Україну за мовою, релігією та й за формою мислення поділили на дві половини. В інформаційному просторі домінує сусідня держава: передається фальшива пам'ять з покоління в покоління. Все це блокує інтеграцію нації та її європеїзацію. Політична ситуація в країні загострилася: з'явилися нові форми боротьби — між владними структурами й народом та студентством. Як не згадати слова Шевченка з вірша «Іржавець»:

*«Боже мій з тобою!
Мій краю прекрасний,
розкошний, багатий!
Хто тебе не мучив? Якби
розказати
Про якого-небудь одного
магната*

*Історію-правду, то перелякати
Саме б пекло можна.»*

У теперішні буремні часи, «во время люте», політичного розшарування суспільства необхідно боротися за ідентичність української нації в усіх сферах життя, мобілізацію інтелектуальної спільноти, формування ефективної національної управлінської еліти. Потрібно посилити докорінну дерадянзацію суспільства й давати активну відсіч неоколоніальному тиску сусідньої держави.

Шкільну й студентську молодь готувати до найбільш повної самореалізації, вчити безмежної любові до своєї Батьківщини, культури й духовних цінностей, здорового способу життя, способів економічного зростання.

Безмежна і жертвна любов до Батьківщини, виховання «сім'ї нової» дозволить виконати заклики Шевченка:

*«Свою Україну
любить,
Любить її...
Во время люте,
В остатню тяжкую
минуту
За неї Господа
молить.»*

Тарас Шевченко — «Гетьман Слова» (Ліна Костенко), пророк, який силою духа і слова свого, неначе могутній творець, вдихнув життя у нашу, здавалося б, назавжди приспану націю.

**Василь ПРИШЛЯК,
доцент медуніверситету,
член НТШ**

У ВІНОК КОБЗАРЮ ●

*Ти залишив безсмертний слід
У генах рідного народу.
Змнив його духовний світ,
В краю виборював
свободу.
Ми у полоні Твоїх
чар,
До Тебе йдуть, мов по
свячену воду,
Твій серцем писаний
«Кобзар» —*

Стародавні рушники —
Витвір серця і зірок —
Протягли через віки
Дум сплетіння і ниток.
І несли на них до хати
Дух родинний — хліб
і сіль.
І казала дочці мати,
Що без них нема весіль.
У осячених хатах,*

*Де любов сягає хмар,
В рушникових берегах
І ікони, і Кобзар.

Хоча завмер Твій в часі крок
Й не молишся вже до ікони,
Та сходить Дух Твій із книжок
І досі б'є в духовні
дзвони.
В часи radoщів й біди
Йдемо до Тебе на*

*пораду,
Даруєш мудрості плоди
З свого нев'янучого саду,
Що виріс із віршів, думок,
Яких, мов квітами, засіяв...
Твоя душа поміж зірок,
Там, де й, мабуть,
Свята Марія.*

**Валерій ДІДУХ,
доцент ТДМУ**

